

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva dravske banovine

»OBRRTNI VESTNIK«

Izhaja tedensko, in sicer vsak petek in stane:

celoletno Dln 40.—
 polletno Dln 20.—
 posamezna številka Dln 1.—

GLASILO OKROŽNIH ODBOROV,
 OBRRTNIH ZDRUŽENJ IN OBRRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi
 se ne sprejemajo. Rokopisi se
 ne vračajo. Ponatiski dovoljeni
 le z navedbo vira.

Številka pri poštni hranilnici,
 podružnici v Ljubljani 10.860.

XVI. letnik.

V LJUBLJANI, dne 7. julija 1933.

Štev. 15.

Roko v roki

Človek se uči, dokler je živ, vendar pa že tekom življenja postane bogat izkušenj. V časih danes, ko je gospodarsko življenje v vseh državah v tako omajanih razmerah, kakor morda še nikdar ne, mora biti vsaka naša beseda dobro prečiščena in vsako naše dejanje docela pretehtano, ker nas sicer šele poizkusi lahko drago veljajo. Igranje z najtežjimi gospodarskimi problemi v interesu našega narodnega blagostanja niso in ne smejo biti dovoljeni, še najmanj pa, ako imamo za posamezne probleme že dokazano ugodno rešitev v drugih državah, ki so pač vsled vedno bolj urejenega stanja bolj napredne, nego naša, ki si je komaj po stoletnih krvavih borbah zamislila obstoj in komaj pričela svoje lastno gospodarsko življenje. Star pregovor pravi, in ne neumestno, da moramo tudi neprijateljem priznati, kar imajo dobrega. Mnogo napak se sploh nikdar ne bi pojavilo, ako ne bi posamezniki v svojih nezrelih mislih storili marsikaj, kar je sicer po njihovi miselnosti izgledalo kot dobro in potrebno, v realnem življenju pa se je pokazalo kot nemožne, nekoristno in celo škodljivo.

V času, ko so celo največje svetovne države uvidele potrebo skupnega sodelovanja z vsemi ostalimi na polju konsolidiranja sedanjih razmer, v času ko vse države streme za gospodarskim zblizanjem z drugimi in v času, ko nam je marsikatera ločena obrtniška zbornica dokazala, da niti tekom svojega desetletnega obstoja ni opravičila tistih pričakovanj, ki so jih njihovi lastni pristaki polagali v njih, se je rodila tudi med našimi obrtniki želja in baje potreba za samostojno obrtno zbornico, ki naj bi sedanje razmere preuredila in izboljšala. Mi soglašamo z vsakim, ki želi našemu obrtniku dobro, vendar pa se hočemo in moramo preje prepričati o vrednosti in pomenu teh dobrih želja, ker so iste lahko samo dobre, ne pa tudi ostvarljive. Opravičeno se namreč moramo bati nepotrebnih poizkusov spreminjanja sedanjih razmer ravno v najtežjem času, ki je najmanj pripraven za slepomiselnje in igranje z obrtniškim stanom.

Smatramo za potrebno naglašati ta strah pred neizvestnostjo, v katero posamezniki morda radi svoje lastne ambicije, morda pa tudi radi navnega mnenja o današnjem gospodarskem položaju in potrebah obrtništva, istega vodijo. Imamo dokaze, da danes niti ena napredna država na svetu ne misli več na čim večje število ločenih zbornic, nego nasprotno vsaka stremi le za tem, kako bi že obstoječe sedanje še razširila tako, da bi bile vse najvažnejše pridobitne panoge združene: obrt, industrija, kmetijstvo in trgovina.

Pričakujemo, da bodo naši obrtniki tako početje razsodno pretehtali in odklonili, pa četudi bi bili očetje teh idej polni najslajših besed in ostrih obsodb sedanjega stanja. Smelo smemo trditi, da ni beograjska ločena obrtna zbornica, ki je druga glavna zaslomba pokretu za ločene zbornice v naših krajih, storila v dvajsetih letih svojega obstoja niti četrte tega, kar je storila ljubljanska skupna zbornica. Ideja, naj si bo zdrava ali nezdrava, najde pristave, ker je velika ljudska napaka ta, da se le predradi ogrevajo za novotarije, pričakujoč od tistih velikih hasni za sebe. Na poljih ne rastejo le plemenita žita in koristne biljke, nego tudi plevel. In ta je najbolj bohoten in brzorast. Zgodi pa se, da se plevel včasih tako razraste, da potem zađuši tudi samega sebe oziroma od sebe slabše razvitega. Takrat se ena biljka na škodo vseh drugih razbohoti in požene kvišku, dokler ne pride mimo pameten človek pa jo iztrga in onemogoči za daljnjo škodo.

Tovarišu Blažu Zupancu v spomin!

Bridko je odjeknila vest, da je za večno zatisnil oči mož pravega obrtniškega dela, mož velike nacionalne ljubezni, mož globokega socialnega čuta. Blaža Zupanca ni več med nami!

Sain dvakratni trpin ni opustil naš blagi pokojni tovariš nikdar prilike, da s svojo prirojeno marljivostjo in veliko organizatorno sposobnostjo ne bi pomagal na obširnem in mnogo premalo še obdelanem obrtniškem organizatornem polju. Pravi obrtniški oče, vedno pripravljen dober svetovalec in pomočnik, je lajšal svojim stanovskim tovarišem okolice idilničnega Laškega ob Savinji gorje in nudil odkrito tovariško pomoč.

26. junija je preminil zadet od srčne kapi g. Blaž Zupanc, brivski mojster in hišni posestnik v Laškem. Pokojnik se je rodil 30. januarja 1882. v Tremarjih. V šolo je hodil v Celju, zaradi težkih gmotnih razmer pa je moral zapustiti meščansko šolo in se odločiti za brivsko obrt. Kot pomočnik je prepotoval precej sveta. Leta 1908. je ustanovil svojo obrt v Laškem in se že tedaj začel vneto udeleževati v narodnem pokretu ter v stanovskih splošnih gospodarskih organizacijah.

Bil je med soustanovitelji Obrtne kreditne zadruge in Zveze obrtnih zadrug v Celju, kateri je več let tudi načeloval. V Laškem pa je ustanovil Za-

Odlični naš pokojni tovariš Blaž Zupanc je na sliki zaznamovan s ×

Velika je vrzel, ki je nastala s Tvojo smrtjo. Težko Te bomo pogrešali pri našem skupnem delu. Zapustil si nas mnogo prezgodaj, namesto da bi sedaj užival sad svojega plodonojnega dela. Ob Tvoji gomili tugujemo za Teboj in delimo to prerano težko usodo s Tvojo ljubečo in skrbno soprogo enako globoko in težko.

Tvoje nesebično delo za naš stan nam ostane svetel in živ spomenik, ki bo večno pričal našim znančcem, da je bil Blaž Zupanc idealist, borec, človekoljub in velik dobrotnik, katerega duhu se rado poklanja slovensko obrtništvo!

Naj Ti bo domača zemljica lahka.

Ideja našega malega človeka je le redkokdaj nova in prva. Največkrat ima v tej ali oni obliki podlago, ki je le malo spremenjena. Tudi opore mora iskati, ker ljudska dvomljivost zahteva vzgledov in dokazov, kar je popolnoma zdravo in pravilno. Ideja ločenih zbornic v naših krajih je imela največje oporo, to je zlasti zanimivo in to posebej naglašamo, ne morda v Beogradu in v tamošnji ločeni obrtni zbornici, pač pa v Nemčiji, kjer so svoječasno res ustvarjali ločene obrtne zbornice, vendar pa jih prav kmalu nato zopet ukinitili in obrtništvo privedli skupnim zbornicam za trgovino, obrt in industrijo. Zadoščalo pa jim ni še to. Tudi kmetijstvo hočejo združiti pod okrilje iste skupne zbornice; oba ločena sistema, centralizirani stanovsko-poklicni in regionalno gospodarski se morata združiti v posebni vrhovni organizaciji, to je v državnem gospodarskem svetu in v

drugo združenih obrti, katero je vodil do svoje smrti. Nadalje je bil član načelstva Okrajne hranilnice in posojilnice ter dolga leta občinski odbornik in član uprave Olepševalnega in tujsko-promišnega društva. Bil je tudi med soustanovitelji Sokola, član uprave podružnice CMI in požrtvovalen delavec v gasilskih vrstah. V dobi najhujših narodnostnih bojev je stal vedno med prvimi narodnjaki in je imel velike zasluge pri slovenski zmagi l. 1914. pri občinskih volitvah.

Kako priljubljen je bil Zupanc, je pokazal njegov pogreb. Na Vidov dan je bilo izročeno njegovo truplo zemlji. Pogreba so se udeležili od blizu in daleč njegovi stanovski tovariši in za-

državni gospodarski zbornici (za trgovino, obrt, industrijo in kmetijstvo).

Ta najmočnejši opornik pristavev in voditelj pokreta za ločene zbornice se je zamajal in padel. Padel v državi, kateri ves svet priznava morda največjo skrbnost in pozornost pri reševanju gospodarskih problemov, pa četudi ta država ni pretežno kmetijska in taki meri, kakor naša. Nemčija je država industrije, obrti in trgovine, pa je kot taka kljub nadmočnosti industrije in obrti nad drugimi panogami, vendar ukinila popolno samostojnost obrtnih zbornic in jih zopet združila, kakor so bile preje, ker se je prepričala, da je edina taka gospodarska pot prava in koristna za posameznike, za cele ustanove in končno tudi za državno blagostanje.

Kaj bo sedaj rekla druga stran, ne vemo, vemo pa, da je ta primer dovolj jasen, ako želimo samim sebi dobro.

stopniki obrtniških organizacij. Spremili so ga zastopniki oblastev, župan občine Laško, narodni poslanec g. Prekoršek iz Celja, član Zbornice za TOI g. Zadravec in drugi. Zastopani je bil Sokol v Laškem v kroju, gasilska četa korporativno, pevci pa so mu zapeli pred hišo žalosti in na grobu žalostinki. Pred hišo se je poslovil od pokojnika v imenu obrtniških organizacij, njegovih prijateljev in znancev tajnik Okrožnega odbora obrtniških združenj v Celju, g. Zabkar, ki je v lepih besedah podčrtal vse zasluge pokojnika. Malo je takih mož in prav nesreča je, da ravno v današnjih težkih časih posega kruta smrt v vrste obrtniških organizatorjev.

Ohranjen bo v blagem in častnem spominu!

Posredovanje služb za pomočnike in vajence

Ministrstvo trgovine in industrije, Trgovačko odelenje, II. Br. 13606-u 8. aprila 1933, Beograd, je v gornji zadevi izdalo sledeče rešenje:

»Na stavljeno vprašanje, da-li se smejo prisilne združbe na osnovi § 362, odstavek 1., točka 5., zakona o obrtih baviti s posredovanjem služb za pomočnike in vajence in to z izključitvijo borz dela, ki postojijo po zakonu o zaščiti delavstva, smatram da zakon o obrtih ni v prav ničemer spremenil odredb zakona o zaščiti delavstva, odnosno posredovanj služb. Citirana odredba zakona o obrtih nalaga v istini prisilnim združbam, da se brigajo za službe pomočnikov in vajencev, vendar se iz te odredbe ne more izvajati, da daje zakon prisilnim združbam pravico za posredovanje služb z izključitvijo organov, ki so po zakonu o zaščiti delavcev izključno upravičeni za (tako posredovanje. Služba za službe in učenje vajencev mora postajati brez poseganja v pristojnost in zakoniti delokrog borz dela, ako se vrši v mejah, ki jih je smatral zakonodavec za dopustne in ki jih daje zakon o zaščiti delavcev. Vsled navedenega se mora tolačiti, da se skrb za službe sme izvajati v direktnem posredovanju samo tam, kjer ne postaja borza dela. Temu nasprotno pa, kjer postojijo borza dela, sme samo ta vršiti posle posredovanja dela. Zato odrejam na osnovi zakona o obrtih, člen 362., odstavek 1., točka 5.:

Prisilne združbe po zakonu o obrtih smejo vršiti posredovanje služb za pomočnike in vajence samo v krajih, kjer ne postojijo za to pristojni organi po zakonu o zaščiti delavcev. V krajih, kjer taki organi postojijo, smejo skrbeti za službe pomočnikov in vajencev prisilne združbe edino s sodelovanjem s temi organi, pri čemer morajo imeti v vidiku v njih po zakonu določeno pristojnost.«

Iz organizacij

Skupno združenje obrtnikov na Vrhniki je imelo svoj izredni občni zbor dne 2. julija, na katerem je bila izvoljena nova uprava. Za predsednika je bil izvoljen g. Stanovnik Anton, za podpredsednika pa g. Grom Ignacij. Zbornico in Okrožni odbor sta zastopala g. Krapež, odnosno g. Iglič, ki sta dala obrtnikom nekatera pojasnila ter jih spodbujala k složnemu stanovskemu delovanju in obljubila vso pomoč od strani zbornice in Okrožnega odbora.

Fran Krapeš se je poslovil

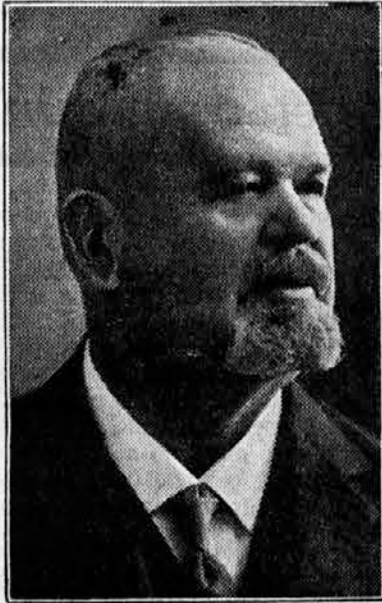
od svoje ugledne restavracije na vrtu v Zvezdi

Življenje je danes težko. Človek se trudi vse dni, da mu delo konča z uspehom, pa je kljub dolgoletnemu življenjskemu delu ta uspeh še vedno največkrat dvomljiv, ako se sploh ne spremeni v poraz. Naš tovariš Fran Krapeš, ki je prvi v Ljubljani prejšnje malo podjetje spremenil v vsem zahtevam sodobnega hotelirstva in restavracije ustrezajoče, pa nam tako ustvaril podjetje, dostojno tudi največjega vele-mesta, se je pod silo okoliščin moral posloviti od svoje restavracije, da vodi le še priljubljeno kavarno Zvezdo.

Kako uvaževanja vredno je delo Frana Krapša, nam je jasno dokazal poslovilni večer, katerega so se udeležili najodličnejši predstavniki našega javnega življenja. Obrtniško društvo je 30. junija priredilo svojemu tovarišu in odborniku lep, pristrčen večer, na katerem smo zapazili predsednika Zveze za tujski promet za Slovenijo, načelnika trgovinskega oddelka banske uprave g. dr. Marna, nadzornika gostilničarske šole, hon. univerzitetnega profesorja g. dr. Böhma, zastopnika TOI Zbornice g. dr. Koceta, predsednika ljubljanskega okrožnega odbora g. Filipa Pristoua s številnimi člani in tajnikom g. Šubičcem, častnega predsednika Zveze gostilničarskih zadrug g. Kavčiča, šefa mestnega tržnega urada g. dr. Rusa, zastopnika ljubljanskega meščanstva g. Rohrmanna, zastopnike mestne občine gg. Dachsa, Lombarda, Urbasa in Zajca, tajnika »Samopomoči« g. Remica, tajnika mariborskega Okrožnega odbora obrtniških združenj g. Novaka in druge. Večer je predsedoval podpredsednik Zbornice TOI g. Rebek, ki je poleg ostalih govornikov gg. Kavčiča, dr. Böhma, Pristoua, dr. Marna, dr. Koceta, Urbasa, Dachsa, Zajca, Igliča, Milka Krapeža, Briclja in drugih poudarjal velike zasluge Frana Krapša ne le za našo Ljubljano, nego sploh za vse naše kraje, ker je njegovo podjetje vedno lahko služilo vsem ostalim hotelirjem, kavarnarjem in restavracijem za najlepši vzgled.

Vsi so podčrtavali njegov izredno razvit estetski čut in dober okus, visoko strokovno izobrazbo in inicijativnost, zlasti pa njegov brezmejni idealizem, pravično mehko njegovo zlato srce in vedno vsakemu odprte roke. Prvi je bil Fran Krapeš, ki je na svojo prekrasno »Narodno kavarno« dal napisati prvi samoslovenski napis v Ljubljani. Pred desetimi leti ob I. vsesokolskem zletu v Ljubljani je pa Fran Krapeš prevzel borne ostanke propale nemške kazine sokojskega zleta mora jemati slovo od prekrasnega vrta in restavracije. Seveda so pa govorniki tudi opisali nje-

govo nepremagljivo in vedno vzorno neomahljivo slovensko napredno zavednost in požrtvovalnost, saj je Krapeš prebogato podpiral vsa napredna, politična, kulturna in humanitarna društva, a revnemu dijaštvu, zlasti pa akademikom je bil vedno najboljši oče. Kriza je strla tudi tega podjetnega moža, ki zaradi svojih 80 uslužbencev in njih družin ni skrčil obrata in ni bilo treba tej množici gladovati brez dela na cesti. Iz vseh govorov je zvenelo iskreno sočutje do moža, osivelega pri delu in izkazovanju dobrot, ko ob 70letnici ljubljanskega Sokola kot najčistejši Sokol

FRAN KRAPES

pričakuje tudi svojo 70letnico. Iz vseh govorov je odmevala tudi trdna odločnost vsega obrtništva in vse ljubljanske javnosti, da tega moža zapustiti ne smemo in ga moramo bolj podpirati v njegovi kavarni »Zvezda«, kamor se je sedaj zatekel.

Kakor pri slavnostnem odkrivanju spomenika so se vsi udeleženci grenkosladkega slavlja razvrstili v dolg sprevod in z veliko trobojko odpeljali vsej javnosti dragega in vsega solzrega »ata Živili« z velikanskim šopkom v rokah iz dvorane ter ga med vzkljukanjem in ovacijami množice na prenapolnjenem vrtu in sviranjem godbe peljali po vsem vrtu. Kot mož se je slavjenec s krepko besedo zahvalil za počastitev in ponosno vzkljikal, da do zadnjega diha ostane tak, kakor je bil, in da nikdar ne izpusti iz rok svojega večnega spremljevalca — dela za svojega bližnjega in domovino.

Razmere v obrtniškem stanu

V državah, kjer je industrija šele v začetnem razvoju, vrši obrtništvo pomembno funkcijo in predstavlja gotovo eno najvažnejših pridobitnih panog. To velja zlasti za agrarne države. Kolikor koli je industrija, pa naj si bo domača ali tuja, zelo resen konkurent obrti, se vendar le v agrarnih državah poleg dobre gospodarske politike, posebno trgovske, lahko obrtništvo uspešno postavi proti industriji in z isto tekmuje. Celo v najmočnejše in najbolj izrazito razvitih industrijskih državah je znala obrt po sicer večjih pretrpljenih izgubah, še vedno ostati na dostojni višini (Nemčija), pa zato lahko to tembolj upravičeno pričakujemo v agrarnih državah.

Za naše razmere ima obrt, pa četudi je večinoma primitivna, pomembno pridobitniško vlogo. Začenši s Slovenijo pa vse do južne Srbije je povsod njena važnost jasna in izrazita. Za nas, kot agrarno državo, ima obrt poseben pomen, ker ima dolžnost in nalogo paralizirati uvoz tuje robe in tujih proizvodov v našo državo, kateri uvoz obsega poleg industrije tudi številne obrtniške proizvode. Zato pa, da bi se omogočilo in doseglo čim večje znižanje uvoza, moramo obrti posvečati prav posebno pozornost. Znižanje uvoza za naše razmere pomeni mnogo, ker se na ta način omejuje izvoz našega denarja v inozemstvo, kar prilaha do močnega izraza v plačilni in trgovski bilanci naše države. S socialnega stališča pa na drugi strani ne smemo pozabiti, da obrt zaposluje domačo delavno silo, pa tako zmanjšuje in deloma onemogoča in odstranjuje brezposelnost. Končno ne

smemo pozabiti dejstev, da dobro razvita obrt v mnogočem pripravlja pogoje naši autarkiji, našemu stremljenju, da vsem svojim zahtevam in potrebam zadostimo z lastnimi proizvodi in domačo robo. Četudi princip autarkije s splošnega gospodarskega stališča ni upravičen in umesten, moramo vendar tudi mi posvetiti pozornost tej tendenci v množičnih državah in da temu tudi sami prilagodimo svojo politiko.

Brez ozira na borbo, katero industrija od svojega začetka vodi z obrtjo, je današnji gospodarski zastoj s svojimi posledicami v prvi vrsti in najhujše prizadel obrt. Naši obrtniki živijo v obupnih razmerah. Pomanjkanje kredita, razne dajatve in bremena, inozemska konkurenca, zakonsko zapostavljanje poleg zaščite drugih pridobitnih panog in slično grozi obstoju naše obrti. Razmere so tako težke, da večina obrtnikov ni zmožnih odgovarjati svojim obvezam do upnikov, pa seveda niti plačevati redne dajatve za davek in socialna zavarovanja, četudi jim je vsem dobro znano, da jih vsled tega čaka rubežen in druge neprijetnosti, ki jim groze z uničenjem. Dogaja se, da pogosto obrtniku odnesejo vsled rubežni vse in celo tudi najnujnejše orodje.

Priznati moramo, da je temu vsaj malo kriv tudi obrtnik sam. V teh težkih razmerah, ko obrtniki med seboj vodijo borbo za biti ali ne biti, ne gleda eden, kako bo drugemu, pa tudi njemu samemu, v dolednem času zmanjkalo tal. Nelojalna konkurenca je kar najbolj navaden pojav. Cene znižujejo, pogosto

celo pod produkcijske stroške, obrtne oblasti pa ne morejo kljub najboljši volji vsega nadzorovati in urediti reguliranje cen. Koliko bi samo v enem preteklih let ostalo več dobička obrtništvu, če ne bi bila med njim tako ostrá konkurenca.

Ljudi v obrtništvu se je pojavila brezposelnost. Ni nastala vsled tega, ker bi posamezne obrtniške panoge bile preveč razširjene, kajti ako vzamemo za osnovo računa dejstvo, da imamo v naši državi okrog 200.000 obrtnikov, pride torej komaj 1,6% na skupno število Jugoslovanov, kateri procent gotovo ni velik, če ga primerjamo z Nemčijo, kjer je bil v predvojnih razmerah 2,6. Eden razlogov brezposelnosti poleg težke gospodarske krize je tudi delna primitivnost naše obrti. Mnogi obrtniki ne stremijo za izboljšanjem svojih obratov v sodobnem duhu današnjega časa. Pri večini starejših obrtnikov lahko zaznamo patrijarhalni način proizvodnje, pri mnogih mlajših pa nesolidnost v delu. Temu bi obrtniško šolstvo moralo posvetiti posebno pozornost in bolj paziti na to, da šolo dovrše izklesani obrtniki, ki bodo znali iz lastne inicijative več, kakor so se pa naučili v sami šoli in delavnici. Verjeti smemo, da je zadnji čas ipak uvidela večina šol to važno potrebo. Za to imajo mnogo zaslug obrtniški tečaji, ki naj bi bili čim bolj pogosti.

V tej težki borbi za obstoj sama osebna inicijativa v večini slučajev ne more zadoščati. Danes vidimo, da združevanja posameznikov lahko mnogo več dosežejo. Za združevanje obrtnikov imamo več oblik, med katerimi so posebno važne zadruge ali združenja, na zadržni podlagi osnovana. Ono, česar ne more storiti eden, bo storilo deset ali še več njih. Ta misel združevanja je sicer pri nas že malo razvita, vendar pa je delovanje večine teh naših združenj še nezadovoljujoče. Taka združevanja omejujejo medsebojno konkurenco obrtnikov, zmanjšujejo režije in davščine, z druge strani pa se lažje upro tudi industriji, ki je najhujši tekmeec. Seveda je za uspeh takih zadrug potrebno mnogo stanovske in zadržne zavesti, pa bi tudi njihovo razširja-

Klobučarji so zborovali

V nedeljo, dne 18. junija dopoldne se je vršil letošnji redni letni občni zbor Združenja klobučarskih mojstrov dravske banovine v Celju, v hotelu pri »Pošti«, kateri je bil razmeroma še dobro obiskani. Od 62 povabljenih članov se je zbora udeležilo 20 klobučarskih mojstrov iz raznih krajev dravske banovine. Zboru je predsedoval starešina, načelnik gospod Franjo Šribar, zbornica za TOI je bila zastopana po zborničnem tajniku gospodu dr. Kocetu. Zborovanje je trajalo skoraj 4 ure in so bile obravnavane razne zadeve. Ugotovilo se je, da klobučarska obrt od leta do leta nazaduje zaradi naraščajoče klobučarske industrije, ki bo zadušila malega obrtnika klobučarja. Članstvo pada, tudi pomožno osebje se številčno znižuje. Združenje šteje samo še 62 mojstrov, 24 pomočnikov in 1 vajenca. Dve leti ni bil več vpisan noben vajenec.

Nadaljnji vzrok propadanja klobučarske male obrti je tudi ta, da nosijo moški in dečki čepice, ki jih izdelujejo krznarji in krojači, mnogo moških in mladine pa sploh ne nosi ne klobukov in ne čepic, kar v starih časih ni bil običaj. Klobučarsko obrt ubija tudi to, da že skoraj vsak trgovec z mešaním blagom in celo branjarji trgujejo s klobuki, ki jih nabavljajo iz inozemstva in deloma iz domačih tovarn, kar kvarno vpliva na male obrtnike klobučarje. Sklenilo se je zaprositi bansko upravo in Zbornico za TOI, da se zaščiti malo klobučarsko rokodelsko obrt s tem, da trgovcem odvzame pravico trgovati s klobuki sploh ali vsaj tam, kjer ni naseljenih klobučarskih mojstrov. Ta zaščita naj se vnese tudi v zakon o obrtih ob priliki prve spremembe in dopolnitve tega zakona.

Pritožbe so bile tudi proti modistom in modistinjam, ki posegajo v klobučarsko obrt s tem, da izdelujejo klobuke iz klobučevine (filca), kar jim pa ne pripada.

Zbornični tajnik g. dr. Koce je pojasnil sedanji obrtni zakon, carinske in davčne zadeve in obljubil, da bo šla zbornica za TOI klobučarjem do skrajne, zakonito dopustne meje na roko, da se želje in zahteve teh obrtnikov kolikor mogoče uresniči.

Pri volitvi nove uprave je bil izvoljen dosedanji odbor s potrebnimi nadomestili, in sicer za predsednika go-

nie moralo slediti polagoma po določenem načrtu, izačenši od kreditnih in nabavljajnih zadrug, pa vse do proizvodnih. Lep razvoj takih zadrug v inozemstvu bi nam bil lahko najboljši vzgled.

Za težke razmere v vsialni obrtni-kov pa so krivi tudi konsumenti. Dočim se n. pr. naši čevljarji krvavo bore za svoj obstoj, hite odjemalci v trgovine tovarniške domače in celo tuje proizvodnje, pa tam kupujejo vse svoje potrebe, češ da je ceneje, ne gledajoč na kakovost robe. Pri tem nihče ne pomisli, da cenena roba ne more biti dobra, še manj se pa vpraša, kaj je z našim denarjem, ki gre v inozemstvo. V drugih državah (Nemčija, Italija) gredo tako daleč, da docela bojkotirajo tujo proizvodnjo, mi pa pri nas delamo nasprotno kljub temu, da živimo v mnogo težjih razmerah.

Potrebno bi torej bilo, vzbujati naše kupce za odjemalce naše domače robe, ker našemu obrtniku lahko vsak zaupa. Poleg te ostre konkurence oni res vlagajo vse svoje napore in vse svoje znanje v svoje rokodelstvo, le da naredo čim boljše in tako čim uspešneje tekmujejo s tovarniškimi izdelki. Poleg tega pa bi bilo potrebno, čim boljše proizvoditi organizacijo delovnih proizvodnih zadrug, v katerih bi naši obrtniki enako imeli lahko boljše in lepšo bodočnost nego jo imajo sedaj.

Opozorilo

Združenje krojačev in krojačic za srez Radovljica na Jesenicah opozarja svoje članstvo, da mora vrniti statistični popis izpolnjen v vseh rubrikah, ne pa istega vračati načelstvu nezpolnjenega, kajti podatki so gotovo v korist zbiranja gradiva za morebitno zavarovanje obrtnika.

Dolžnost daljše zaposlitve bivših vajencev. Ob koncu šolskega leta in pred odpuščanjem in sprejemanjem vajencev opozarjamo na obvestilo ljubljanske delavski zbornice: Po § 294. novega obrtnega zakona so dolžni zaposlovati učni gospodarji izučene vajence najmanj tri mesece kot pomočnike.

spod Franc Šribar v Celju, ki vrši to funkcijo že od časa ustanovitve te organizacije, to je od leta 1922, kot podpredsednik pa gospod Ivan Pretnar iz Braslovč. Člani uprave so gg. Bernik Franc, Šiška pri Ljubljani, Čiba Friderik, Celje, Lekše Josip, Mozirje, Kvas Ivan, Maribor, Vanovšek Konrad, Vransko, Peternel Josip, Podčetrtek, namestniki Frank Franc, Vitanje, Florian Franc, Št. Jurij ob j. ž. in Cimerman Štefan, Trbovlje. V nadzorstvo so bili izvoljeni gg. Plazotta, Ptuj, Bogataj Mirko, Ljubljana in Flerin Franc, Domžale.

Po zaključku zborovanja je sledil tovariški banket, pri katerem je bil senior klobučarskih mojstrov in družbeni predsednik gospod Franc Šribar deležen mnogih čestitk in napitnic. Gospod Šribar izvršuje samostojno klobučarsko obrt preko 51 let, to je od leta 1882.

Tečaji in predavanja

V nedeljo, dne 2. julija popoldne ob 14. uri se je vršilo v gostini pri Robleku v Zalcu obrtniško predavanje, katerega je priredil Okrožni odbor obrtniških združenj v Celju. Predavanje je bilo še precej dobro obiskano. Predaval je tajnik Okrožnega odbora g. Žabkar o obrtnem zakonu, odredbah zakona o zavarovanju delavcev in o zaščiti delavcev, končno pa tudi o raznih gospodarskih vprašanjih in ureditvi denarstva. Udeleženci so z zanimanjem sledili stvarnemu in temeljitemu predavanju in se pohvalno izrazili želeč, da bodo še večkrat imeli priliko slišati predavatelja. Želeli bi bilo, da bi se taka predavanja priredila na več krajih in bi se na ta način upoznali obrtniki, zlasti pa domačini, ki hočejo opraviti mojstrski izpiti, z določili zakonov.

Pridobivajte našemu listu vedno nove naročnike!

Sokoli - vitezi Slovanstva

so manifestirali moč ljubezni naših bratskih narodov

Naša ponosna, bela Ljubljana, srce naše male, a vendar tako lepe slovenske zemlje, je sprejela na Vidovdan deset in desetisoče ponosnih vitezov sokolske vojske, da zopet v bratski slogi obnovimo in poživimo tesne medsebojne vezi, ki nas vežejo s Čehi, Poljaki, Rusi, Hrvati in Srbi, člani naše velike in močnejše slovanske domovine.

Ljubljana v teh dnevih ni sprejemala le Sokolov, zvestih bojnikov Tyrševih idej, sprejemala je naše brate po krvi in duši, sprejemala je one, ki so nam v naši borbi in v našem stremljenju za naš obstoj najbližji, sprejemala je one, ki so nam največji in najboljši prijatelji in katerim je slovanska beseda enako sveta, kakor nam vsem. Ni le Ljubljana dala vse svoje ljubezni svojim najdražjim gostom, nego so oni enakovredno in morda še bolj vračali to izkazano ljubezen nam, naši beli Ljubljanji, središču slovenskega kulturnega in celokupnega življenja, delu naše močne, mogočne Jugoslavije. Naša moč in naša sloga je našla v teh dnevih tako močan izraz v dogodkih, kakoršnega smo le redko vajeni. Pokazali smo zopet pred vsem svetom, da smo sinovi iste matere Slave in da ni v nas strahu pred sovragi. Naša narodna zavest je tako visoka in tako močno izražena v naši medsebojni ljubezni, da tega morda niti eno pleme ne pozna bolj nego mi. Vsa naša moč je v tem našem bratstvu, vztrajnost v po-

zdravih, navdušenju, naših slovanskih pesmih in vzklikih sreče vsled obiska naših bratov je pokazala vsem jasno, kdo smo in kakšni smo. Naši cilji so pred nami odkriti, kakor dlan roke, naši cilji so sveti: slave želimo naši domovini Slave. Moč te mogočne dokazane medsebojne ljubezni je naša moč. In naša domovina nam je največja svetinja.

Sprejemali smo naše brate iz kršnega skalovja Črne gore, mehke in krotke južne Srbije, iz ožje domovine Karadjordjevičev, plodnih vojvodinskih ravnin, prostrane slavonske in hrvatske zemlje, kršne Like, tople Dalmacije, junaške Bosne in borbene Hercegovine, zemlje ustašev in borcev za našo svobodo in prostost našega jezika, med nas so prihiteli sinovi vseh slovanskih držav, vsi naši bratje, kar jih premore naša slovanska mati, celo iz krajev onkraj morja so prišli naši bratje med nas, da pokažejo visoko narodno zavednost in ljubezen do naše skupnosti. Jugoslavija je naša v ljubezni do naših bratskih držav, Jugoslavija je sveta v idejah teh dni, ki naj bi nam vsem ostali v neizbrisnem spominu, da nam utrdijo vero, omahljivost potepajo in nam še bolj vklešejo v srca ljubezen do tega, kar je naše.

Ti dnevi niso bili zgolj manifestacija sokolskih idej, bili so enako manifestacija slovanskega duha, moči in ljubezni sploh pa je zato naša dolžnost, da se jih spomnimo, da jih ohranimo v našem spo-

minu in da sledimo sveti domovinski ljubezni, ki veže vse Sokole.

Strumni koraki Sokolov v mogočnem pohodu po Ljubljani, ko je deževalo cvetje čez njih in ko so kriki iz src tisočerih v pozdravih lomili zrak, jeklene mišice njihovih vedno mladih sokolskih, bratskih, slovanskih teles, lepota nešteti narodnih noš v vsej najkрасnejši šarolikosti, bratski objemi, poljubi in solze, vse to je pokazalo jasno celemu svetu, kakšen je naš slovanski rod in kakšna je njegova bodočnost. Tesno povezani stopamo sinovi iste matere eden poleg drugega, da z našim skupnim delom dosežemo naše svetle, skupne cilje koristiti svoji domovini in svojemu narodu, vzgojiti istega v zdravju in ljubezni do domovine in delati, ne za sebe, pač pa za veliko in lepo bodočnost naših plemen, ki nam prihaja vse bližje.

Domovina nam je kakor mati, ljubeča in skrbna, naša dolžnost je pa za vso to skrb se oddolžiti in se zavedati svojih nalog.

Ne le Sokoli s svojimi stremljenji, nego enako bratje brez razlike pripadnosti, ZDRAVO. Hvala vam za bratsko in nesebično ljubezen, ki vas je pripeljala med nas brez ozira na težave dolgega pota in še druge, Ljubljana se je pokazala dostojna te ljubezni in jo bo znala vedno čuvati in nositi v svojih srcih, pa tudi vedno jo vcepiti novim in novim tisočem naraščaja našega rodu.

Kaj je novega?

DOMA

Svojo zbornico zahtevajo uradniki in nameščenci, ker po sedanjem zakonu o zaščiti delavcev spadajo pod Delavsko zbornico. Ta zahteva je popolnoma upravičena, ker imajo uradniki in nameščenci v delavskih zbornicah med zastopniki le eno petino ali eno četrtno svojih članov, manualni delavci pa, ki imajo večino, ne znajo in ne morejo imeti dosti razumevanja za probleme in potrebe uradništva.

Veliko število strupenih kač v okolici Bihača dela velike skrbi kmetom. Preje so oblasti dajale za vsako ubito strupeno kačo nagrado, pa so jih kmetje seveda zelo pokončevali. Ker pa so sedaj te nagrade ukiniteli, so se kače zopet razmnožile.

Radi prevelikih stroškov je odpovedano nameravano gostovanje ljubljanske drame v Sarajevu.

Pilotsko šolo v Zagrebu bo osnoval tamošnji Aeroklub. Prijavljenih je že 40 kandidatov, med katerimi je tudi 6 deklet, ki žele postati pilotinje.

Na sokolskem zletu v Ljubljani so zastopali kr. vlado ministri gg. dr. Albert Kramer, Ivan Pucelj, dr. Ilija Šumenković, dr. Budislav Grgur Andjelinović, Pavao Matica, Živojin Lazić in dr. Lavošlav Hanzek.

Samomor narodnega poslanca. Narodni poslanec Lazar Kuzmanović iz Kraljeva v Srbiji se je ustrelil v glavo dan po Vidovdanu vsled težke bolezni. Pogrebu so prisostvovali predstavniki Narodne skupščine in velika masa ljudi, ker je bil pokojnik sicer zelo priljubljen.

Strelna je udarila v neko ladjo na obali Save pri Sremski Rači. Delavec Mišković je ostal na mestu mrtev.

Jubilej hrvatskega obrtno delavskega društva je bil povodom šestdesetletnice obstoja svečano proslavljen 1. in 2. t. m.

Močen ciklon je vladal v Vojvodini, odtrgali pa so se tudi oblaki. Na poljih je škoda zelo velika, zlasti v okrajih Novi Sad, Titel, Stari Bečej in Zabalj.

Uredba o obrtnih sodiščih. V ministru za trgovino in industrijo dokončajo uredbo o ureditvi in postopku posebnih razsodišč, ki so predvidena z novim obrtnim zakonom. Razsojala bodo spore med delodajalci, nameščenci in pomožnim osebjem. Taka sodišča bodo ustanovljena pri splošnih prvostopnih upravnih oblastvih po potrebi.

PO SVETU

D'Annunzio želi leteti v stratosfero, pa je naprosil profesorja Piccarda, da ga pri bodočem letu vzame s seboj.

Zdravstveno stanje albanskega kralja se je po poročilih iz Rima zelo poslabšalo, albansko poslanstvo v Parizu pa to vest kar najbolj odločno demantira in trdi, da je kralj le na odmoru na morju pri Draču.

Madžarsko sta oborožili z avijoni za bombardiranje in izvidnice Italija in Nemčija. Madžarsko zasledovalno zrakoplovstvo šteje sedaj 5 eskadril, zrakoplovstvo za bombardiranje pa 4. To je vse v dokaj čudnem skladu z mirovnimi dogovori.

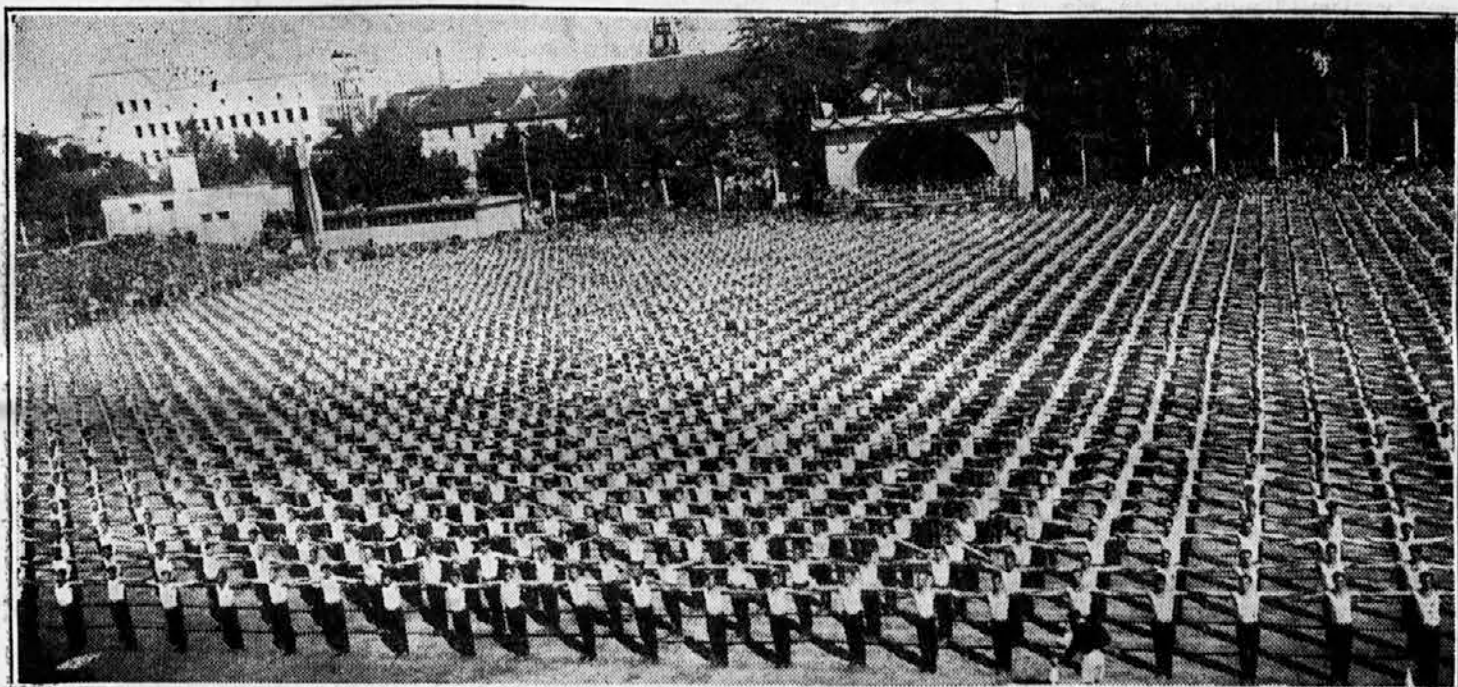
3000 inženjerjev brez dela je v češko-slovaški državi vsled splošne gospodarske krize.

Hindenburg so odpovedali živci vsled demisije Hugenberga, kakor poroča Wiener Allgemeine Zeitung. Dvorec Neudeck, v katerem biva, straži več sto tajnih nemških policajev in odredi hitlerjeve napadalne vojske.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2308.74—2320.10, Berlin 1360.14—1370.94, Bruselj 802.46 do 806.40, Curih 1108.35—1113.85, London 192.30—193.90, NewYork ček 4263.82 do 4292.08, Pariz 225.90—227.02, Praga 170.79 do 171.65, Trst 303.79—306.19 (premija 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.85.

— Prodaja dog za sode se bo vršila 18. t. m. pri direktni šum v Vinkovcih. Predmetni prodajni oglas je v Zbornici za TOI.

Javno telovadbo so za oba glavna dneva sokolskega zleta otvorili jugoslovenski Sokoli, ki jih je obkral nastopilo po 3300. Gornja slika najboljše kaže, kako silno je učinkoval njihov nastop.

Velik uspeh obrtniške razstave v Zagrebu

V soboto 27. maja dopoldne je bila na svečan način odprta spomladanska razstava zagrebškega velesejma, kakor tudi velika obrtniška razstava, katero je priredila Zveza hrvatskih obrtnikov ob priliki 25letnice svojega obstoja. Svečani otvoritvi so prisostvovali zastopnik Nj. Vel. kralja, ban savske banovine dr. Perović, načelnik oddelka kr. banske uprave dr. Krbek, predstavniki trgovinskega in vojnega ministrstva in drugi. Razstavo je odprl Armán Schreiner, predsednik, ki je naglasil, da zagrebški velesejem od 1909. leta, ko je bil ustanovljen, odpira devetindvajseti svoje prostore ob priliki te spomladanske razstave. Posebno važno je sedaj to, ker velesejemska uprava ne prireja razstave sama, nego v skupnem sodelovanju z Zvezo hrvatskih obrtnikov, ki se je odločila, da za svoj petindvajseti jubilej priredi obrtniško razstavo. Naglasil je današnje težke ekonomske in življenjske razmere in poudaril, da naj bi bil isti optimizem, s katerim so bile zmagane

vse dosedanje zapreke, karakteristika tega velesejma in razstave, pa da isti ne bi končal le z moralnim in organizatoričnim uspehom, nego vsem članom prinesel (tudi zaželjenih in pričakovanih materialnih koristi).

Za njim je povzel besedo predsednik Zveze hrvatskih obrtnikov g. Milan Ramušćak, ki je obširno očitel obrtniški položaj v Hrvatski, kjer so obrtniki včasih živeli v izredno težkih razmerah, brez zakonske zaščite, neorganizirani, zapostavljeni, podcenjevani in prepuščeni samim sebi, dočim je nasprotno industrija, katero je avstrijsko-madžarska vlada vedno z vsemi sredstvi podpirala, dobivala vedno večji razmah in plasirala v naših krajih mnogo svojih večkrat nesolidnih proizvodov na ogromno škodo naših obrtnikov. Od nikogar podpirani so se pred 25 leti hrvatski obrtniki odločili osnovati svojo organizacijo in začeti bitko proti taki gospodarski politiki. Danes Zveza hrvatskih obrtnikov šteje čez 100 organizacij.

Ban dr. Perović je v krajšem govoru poudaril važnost sedanje razstave zagrebškega velesejma in pomembno vlogo Zveze hrvatskih obrtnikov, pa nato razstavo odprl. Obrtniško pevsko društvo »Jug« je zapelo lepo pesem »Kjer ni dela«.

Razstava v vsakem pogledu predstavlja sijajen uspeh dela naših obrtnikov. Na razstavi je mnogo izredno odličnih predmetov, ki so vzbujali splošno pozornost in najboljše pokazali, kaj vse lahko obrtniki izdelajo. Na razstavi so bile zastopane vse panoge našega obrtništva. Razstavilo je okrog 500 razstavjalcev, ki so zastopali 80 strok.

Pozdravljamo ta veliki uspeh obrtništva in želimo, da bo skupnost v bodočem delu enaka, kakor doslej in da obrtniki sami dosledno odbijajo vse one, ki ne delajo njim v korist, nego le s ciljem ostvartitve nemogočega. Sedanji najtežji časi energično zahtevajo skupnega dela, ki more prineseti koristi, ne pa cepljenja in zgolj nasprotovanja brez vsakega stvarnega dela v korist obrtnikov.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Rešitev iz današnjega težkega položaja

Kam in kako morajo obrtniki usmeriti svoje delo, ako želijo samim sebi dobro in ako si hočejo zagotoviti pomoč merodajnih in odločujočih činiteljev.

U— Večne tožbe o krizi in omajanem gospodarskem položaju so med našim obrtništvom ustvarile poleg že itak silno težavnega položaja še neko apatičnost do skupnega dela, dočim so pristaši onih, ki niso zadovoljni s sedanjim položajem, nego v drugih zelo negotovih razmerah pričakujejo mnogo več koristnega za obrtnike, iste še zbegali, dokazuje jim ogromne uspehe ločenih zbornic, ki pa niso do danes še nikjer vidni,

niti niso sploh mogoči,

kar nam dokazuje gospodarsko delo najmodernejših in najnaprednejših držav po vsem svetu.

Ze večkrat smo omenili, da se je ravno Nemčija zaradi izkustev, ki jih je uvidela in pridobila deloma obstoja ločenih zbornic, odločila, da iste ne le ukine in pridruži zopet stari skupni zbornici, nego za trgovino, obrt in industrijo, nego tem zbornicam celo pridoda referat in skrb za kmetijstvo, ker je edino skupnemu in najtesneje povezanemu delu uspeh v gospodarski politiki zagamčen.

To vprašanje ni tako brezpomembno, kakor ga posamezniki žele označiti in kakor se z njim pečajo naši dnevniki, ki pač niso drugega, nego le splošno informativni glasniki in kateri niti ne morejo posameznim vprašanjem posvečati vse pozornosti zaradi pestrosti svoje vsebine in zaradi zahtev za vsestranskim obveščanjem na vseh poljih dela. Mi želimo vse naše čitatelje obširno obvestiti o današnjih zahtevah gospodarske politike, pa bomo zato temu vprašanju posvetili največjo pozornost, katero zaradi svoje važnosti in življenjske pomembnosti tudi zasluži.

Ako se ozremo po svetu, bomo videli, da nedvomno Nemčiji pripada eno prvih mest v vodstvu naprednega gospodarstva, pa bomo zato dogodkom v isti svetli najvec pozornosti. Nemčija je bila tista država, ki je med prvimi dovolila cepljenje dotedanjih skupnih zbornic in ustanovila popolnoma ločene obrtne zbornice z željo, da na ta način ugotovi

možnost razvoja in dela istih, ne pa, da odbije le s formalnim odlokom zahteve obrtnikov po samostojni svoji stanovski najvišji instituciji. Potrebna doba samostojnega obstoja teh zbornic pa je jasno pokazala, da niso sposobne za samostojno gospodarsko življenje, niti ne morejo nuditi zadosti jamstva za uspešno delo. Poleg tega namreč, da je taka cepitev veljala za današnje čase naravnost ogromne vsote denarja, se je takoj v začetku pojavila prva in najtežja posledica te ločitve, namreč pomanjkanje stalnih in najožjih medsebojnih zvez, katero pomanjkanje se je od časa do časa stopnjevalo do take mere, da se je država morala zopet odločiti za stari preizkušeni sistem skupnega zborničnega dela.

V zvezi s pripravami za organizacijo stanovskih zastopstev je v Nemčiji sedaj zopet postalo aktualno vprašanje sistema gospodarskih zbornic, ki je dvignilo nekdanj tako mnogo materialno težkih zahtev na državo. Razmere so dokazale, da ideja in organizacija ločenih zbornic ni bila še dozorela, niti ni mogla zadoščati in odgovarjati zahtevam današnjih slabih gospodarskih razmer. Načrt nove ureditve zbornic bo zanimal tudi naše gospodarske kroge, ker je pri nas vsa borba za ločene zbornice bila vedno utemeljevana s primerom Nemčije, katera je vedno vsakemu služila kot vzor in najmočnejša opora.

Ni nezanimivo, kaj misli o tem najnovejšem pokrepu za zopetno združenje zbornic v Nemčiji ugledni naš dnevnik »Jutro«, korej na stvari prav za prav nezanimiv list, pa posnemamo iz istega:

Morda je baš obstoj ločenih zbornic za malo obrt (rokodelskih zbornic) v Nemčiji mnogo pripomogel k temu, da so se nazori o nalogah zbornic v zadnjih desetletjih mnogo spremenili. Ze dolgo se opaža stremljenje, da se zbornicam naloži dolžnost zastopati le skupne interese trgovine, industrije in obrti v nasprotju s stanovskimi organizacijami gospodarstva, katerih delovanje gre predvsem za tem, zastopati posebne interese posameznih gospodarskih panog.

Vsled tožb o čezurnem delu

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je izdalo 29. junija sledeče objašnjenje:

»V zadnjem času naš tisk pogosto poroča, da v večini panog industrije in obrtništvu morajo delavci delati čezurno. Obenem se delavske organizacije, pa tudi posamezniki, pritožujejo preko časopisov, da inspekcija dela ne kaznuje delodajalcev radi prestopkov zakona o zaščiti delavcev.

Povodom teh pritožb ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje ugotavlja, da zakon o zaščiti delavcev točno določa, koliko traja delavni čas v posameznih podjetjih. Tega določenega časa se morajo točno držati delodajalci in zaposleni delavci. Ako bi bil določen delavni čas prekorachen, sme vsaka oseba vložiti prijavo proti delodajalcu, seveda s potrebnimi dokazili ali pa predložiti prijavo (delavcev) iz dotičnega podjetja, ki so za stvar zainteresirani in ki bodo prekorachenje delavnih ur lahko potrdili.

V vsakem konkretnem slučaju morajo merodajne oblasti postopati po zakonu.«

Obrtniki, jačajte naš tisk!

Kloneč težkemu udarcu usode javljamo potrtem srcem vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naš nepozabni soprog, brat in svak, gospod

BLAŽ ZUPANC

hišni posestnik in brivski mojster v Laškem, imejitelj reda Sv. Save V. stopnje

dne 26. junija ob 8. uri, previden s tolažili sv. vere, za vedno zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika je bil na Vidov dan ob 17. uri iz hiše žalosti na pokopališče v Laškem.

Laško, dne 30. junija 1933.

ZALUJOČA SOPROGA IN OSTALI SORODNIKI

Zakon o gospodarskih zbornicah, ki velja za Saksonsko in je eden najmodernejših, označuje zbornice kot zastopnice skupnih interesov trgovine, industrije in obrti in jim nalaga dolžnosti, ki gredo načelno le v korist skupnemu gospodarstvu. To pogosto težavno delo zahteva, da zbornica pri presojanju interesov posamezne gospodarske panoge ne izgubi iz vida skupnih interesov. Imeti mora pogum k objektivnemu presojanju zlasti v primerih, ko je treba bistvene interese posameznih gospodarskih panog pretehtati glede na skupne interese. Vrednost delovanja zbornic je baš najbolj odvisna od čim popolnejšega upoštevanja interesov gospodarske skupnosti. Le zbornica, ki si s svojim delovanjem zna ustvariti zaupanje v pogledu objektivnosti, si lahko ustvari tudi ugled in močno pozicijo. Naravno je, da morajo zbornice pomagati tudi posamezniku ali posamezni tvrdki, zlasti v pogledu v zakonih predvidene zaščite, toda gospodarski interes celote mora biti vendar povsod na čelu. Delovanje članov zbornic je zaradi tega zelo težavno, saj upravičeno pričakujejo stanovski tovariši, da bo njihov član v zbornici zastopal v prvi vrsti njihove interese. Toda načelo objektivnosti mora član zbornice navzlic temu vedno varovati v svojem odgovornem delovanju, zakaj objektivno zastopanje skupnih interesov vseh gospodarskih stanov more prinesiti tudi posamezniku največ koristi.

S tem pojmovanjem nalog gospodarskih zbornic je deloma v nasprotju cepitev zbornic v trgovsko-industrijske in rokodelske. To so v gotovi meri spoznale tudi nemške rokodelske zbornice. Uvideli so, da njihovo delovanje ne more biti docela ločeno od delovanja trgovsko-industrijskih zbornic. V večini nemških dežel je zaradi tega uveden sistem, da ločene rokodelske zbornice delegirajo po nekaj članov v trgovsko-industrijske zbornice, s čimer je trgovsko-industrijskim zbornicam šele omogočeno, da pravilno presojuje interese celote, torej tudi interese male obrti.

Tak sistem gospodarskih zbornic kot zastopnic vsega gospodarstva zahteva seveda na drugi strani močno razvite stanovske organizacije, od najnižjih do najvišjih edinic; obratno pa omogoča zopet izgraditev stanovskih zastopstev, da se princip skupnosti gospodarskih interesov v zbornicah še bolj podčrta in uveljavi.

Zato je naravno, da pripadajo v državi s čvrsto zgrajeno stanovsko in poklicno organizacijo gospodarskim zbornicam še posebno važne naloge. Načelu državne skupnosti in enotnosti ne nasprotuje, da se gospodarske zbornice zgradijo po regionalnem načelu, dočim morajo biti stanovske poklicne organizacije centralistično usmerjene. Poleg prisilnih in za vso državo enotnih stanovskih in poklicnih organizacij, ki se morajo stopnjevat od okrajnih edinic preko pokrajinskih zvez do skupne državne zveze za vsako posamezno panogo, s tendenco dalekosežne razčlenjenosti, mora obstojati na regionalni podlagi sistem gospodarskih zbornic, kjer se naj izravnavajo nasprotujoči si interesi posameznih panog in kjer se naj egoizem posameznika podredi splošnemu blagru.

Zbornice za trgovino, obrt, industrijo in kmetijstvo.

Oba ločena sistema, centralizirani stanovsko-poklicni in regionalni gospodarski se morata združiti v posebni vrhovni organizaciji, to je v državnem

gospodarskem svetu in v državni gospodarski zbornici (za trgovino, obrt, industrijo in kmetijstvo). Predvideno pa je, da se ta dva sistema združita tudi v nižjih stopnjah. Za večje teritorije z enako gospodarsko strukturo so predvidene slične gospodarske zbornice, ki bi zastopale vse gospodarske panoge, torej trgovino, obrt, industrijo, kmetijstvo in denarnišvo, po možnosti pa še svobodne poklice. Te gospodarske zbornice naj bi združile vse produktivne sile poklicnih stanov, ki so v svojih gospodarskih nalogah navezani drug na drugega.

Ustanovitev takih gospodarskih zbornic smatrajo za potrebno tudi zaradi tega, ker veliko število sedanjih zbornic (Nemčija ima 116 trgovsko-industrijskih in 67 rokodelskih zbornic), od katerih imajo mnoge premajhen delokrog. Stremljenje po združitvi in reformi sistema gospodarskih zbornic v Nemčiji se opaža tudi v krogu gospodarskih interesentov. Za bodoči razvoj je značilno dejstvo, da so po novem režimu preustrojene berlinske zbornice (trgovsko-industrijska, rokodelska in kmetijska) že sklenile ustanoviti delovno skupnost (Arbeitsgemeinschaft), kjer se bodo obravnavala vsa skupna vprašanja.

»Zdravo, prijatelj. Prav je, da Te vidim. Opozoriti Te namreč moram na naročnino za »Obrtni vestnik«, ki velja za celo leto samo 40 Din. Nakaži to vsoto čimpreje, pa tako podpri edino naše glasilo.«

Fotografija spada pod zaščito zakona o avtorskih pravicah

Po čl. 3. zakona o zaščiti avtorske pravice, točka 7, spadajo fotografska dela pod zaščito tega zakona. V smislu § 21. del I. ima avtor fotografičnega posnetka izključno pravico svoje delo reproducirati in razmnoževati. Po § 49. mora biti kaznovan vsak, ki bi prekršil avtorske pravice, označene v § 21. in 22. zakona, kaznovan radi prestopka. Reprodukcijska fotografija ali razglednica, izdelanih po fotografijah, brez ozira na samo tehnično reprodukcijo, je torej prestopka proti avtorski pravici prvobitne fotografije, ako ona v smislu § 44. zakona o zaščiti avtorske pravice še to zaščito uživa. Istovetnost fotografiranega predmeta pa medtem še ne more predstavljati prestopka proti avtorjevi pravici, ker je vsakemu dovoljeno isti kraj ali isti predmet poljubno fotografirati.

Glavni in odgovorni urednik Lojze Hočvar. Za konzorcij »Obrtnega Vestnika« Josip Rebek. Tiska Narodna tiskarna. Predstavnik Fr. Jezeršek. Vsi v Ljubljani.

Važne odredbe

Prevknjižba terjatev od dobav državi na račun davčnih obveznosti dobavitelja

V gornji zadevi je izdala državna finančna direkcija dne 30. januarja 1933 pod št. 166647-2477-3 nastopno navodilo, naslovljeno na davčno upravo Ljubljana-mesto:

»Vlog davčnih zavezancev za prevknjižbo njihovih terjatev proti državi v dobro računa njihovih davčnih zastankov ne smete v nobenem primeru v lastnem delokrogu uvaževati pri iztirjevanju davkov in zaračunavanju zamudnih obresti in eksekucijskih stroškov.

Ako ima davčni zavezanec terjatve proti državi, ki so likvidne in izplačljive pri dravski finančni direkciji, naj zahteva s posebno in kolekovano vlogo, naslovljeno na računski odsek dravske finančne direkcije, da se njegova terjatve prevknjiži na račun dolžnih davkov. To se bo pa zgodilo seveda le na podlagi od pristojnih nakazovalcev občne državne uprave že izstavljenih in dravski finančni direkciji že predloženih plačilnih nalogov. Zato naj prosilec v svoji vlogi mavede tudi vedno številko in datum plačilnega naloga, katerega je dravski finančni direkciji izstavilo pristojno nakazovalno oblastvo.

Terjatev davčnih zavezancev proti resorom, ki imajo lastne likvidature in lastne blagajne n. pr. vojska in mornarica ter promet (železnica, pošta, gozdne uprave, rudniki itd.), finančna uprava v nobenem primeru ne more prevknjižiti. Davčni zavezanci morajo v teh primerih sami pri pristojnih specialnih blagajnah izposlovati prevknjižbo terjatve na račun dolžnih davkov.

Le tako in le potom računskega odseka pri finančni direkciji se morejo kriti davčni zastanki strank z raznimi nepokritimi računi in terjatvami do države.

Dokler prevknjižba ni izvedena, se seveda eksekucijski stroški in zamudne obresti brezpogojno predpisujejo, ker redno plačevanje davkov ni v nobeni zvezi z državnimi dobavami. Vse tozadevne prošnje strank zavrnite.«

Naš zvesti obrtniški tovariš in dopisnik našega lista, gospod

BLAŽ ZUPANC

posestnik in brivski mojster, predsednik Obrtniškega društva in Združenja obrtnikov v Laškem, član Okrožnega odbora obrtnih združenj v Celju, imejitelj reda Sv. Save

je umrl dne 26. junija 1933.

Ohranimo časten in nepozaben spomin nanj!

UREDNIŠTVO
OBRNEGA VESTNIKA V LJUBLJANI.